

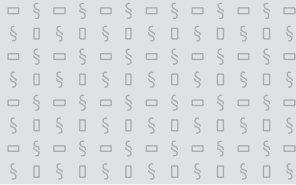
MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Diskusní setkání AIDP Praha 2016

Vztah mezi praním špinavých peněz a tzv. predikativními trestnými činy a význam nepřímých důkazů v trestním řízení

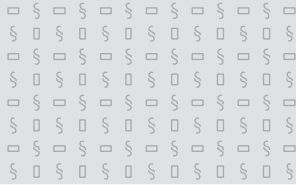
prof. JUDr. Jaroslav Fenyk, Ph.D., DSc.

Jaroslav Fenyk

Praní špinavých peněz - obecný pojem

Pokus zastřít nebo změnit pravý původ a skutečné právní vztahy (zejm. vlastnictví) výnosů z trestné činnosti s cílem vyhnout se trestnímu stíhání a odčerpání těchto prostředků

Praní peněz zpravidla zahrnuje :

■ Opatření výnosů

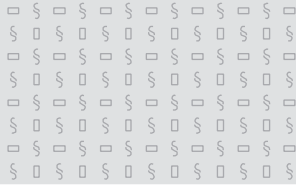
- Získání a vložení výnosů trestné činnosti do bankovního systému a to často „cash“ v místní měně;

■ Vyprání výnosů

- Opatření k oddělení výnosů od jejich původního (kriminálního) zdroje prostřednictvím řady transakcí včetně jejich smísení s čistými prostředky (často off shore, fondy, neprůhledné obchodní subjekty...)

■ Vysušení a integrace výnosů

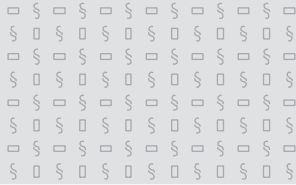
- Vklad výnosů do legitimních transakcí

Obecná definice predikativního deliktu

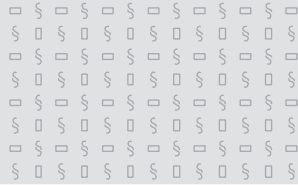
“ Trestný čin, který produkuje výnosy“

- Původně se jednalo především o trestné činy související s výrobou, přechováváním a distribucí omamných látek (alkohol, drogy - prohibiční opatření v USA ve 20. letech minulého století), ale vývoj v posledních desetiletích přinesl mnohem širší oblast predikativní delikvence.

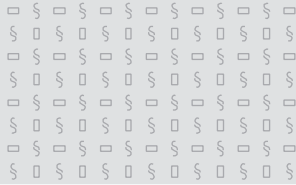

Problémy související s predikativním trestným činem

- Některé nebo všechny trestné činy?
- Zločiny (včetně ZZ) i přečiny?
- Protiprávní jednání bez ohledu na jeho právní kvalifikaci (civilní, správní, trestní)?
- Závislost právní definice na obecných základech trestní odpovědnosti

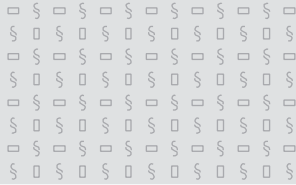

Mezinárodní právo veřejné o predikativních deliktech - možné odpovědi

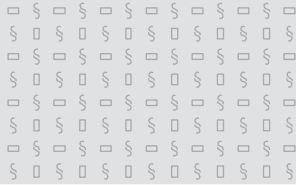
1. Financial Action Task Force (FATF)

- Trestný čin praní peněz se musí vztahovat k výnosům z jakékoli trestné činnosti a to v nejširším významu.

Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkám (1988) č. 462/1991 Sb.

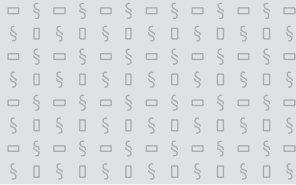
- **Predikativní delikty v čl. 3 :**
- „výroba, zhotovování, extrahování, příprava, nabídnutí, nabídnutí za účelem prodeje, rozšiřování, prodej, dodávání za jakýchkoliv podmínek, překupnictví, převoz, tranzitní přeprava, převážení, dovoz či vývoz **jakékoliv omamné nebo psychotropní látky**..., pěstování opiového máku, kokainových keřů nebo rostlin Cannabis za účelem výroby omamných látek...přechovávání, nebo nákup kterékoliv omamné nebo psychotropní látky.....“

Úmluva o boji s podplácením veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích (1997) č. 25/2000 Sb.

Predikativní delikt v čl.7 :

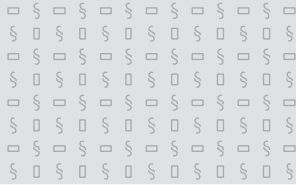
- Každá strana, která **podplácení** svého vlastního veřejného činitele považuje za predikativní trestný čin pro účely použití legislativy týkající se praní peněz, tak učiní stejně za stejných podmínek vzhledem k podplácení zahraničního veřejného činitele bez ohledu na místo, kde k podplácení došlo.
- Důvodová zpráva k čl. 7: ... “Podplácení zahraničních úředních osob je stejně závažné jako podplácení vnitrostátních úředních osob, proto pokud je podplácení vnitrostátních úředních osob predikativním deliktem, pak podplácení zahraničních úředních osob musí rovněž náležet mezi predikativní delikty...”

Důvodová zpráva k čl. 7:

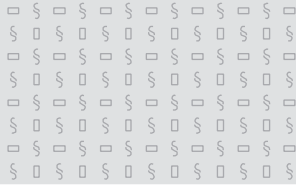
■... “Podplácení zahraničních úředních osob je stejně závažné jako podplácení vnitrostátních úředních osob, proto pokud je podplácení vnitrostátních úředních osob predikativním deliktem, pak podplácení zahraničních úředních osob musí rovněž náležet mezi predikativní delikty.

4. Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (Palermo 2000) č. 75/2013 Sb.

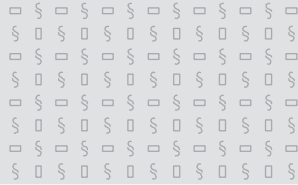
- **Predikativní delikt v čl. 2 a čl. 6**
- "predikativní trestný čin" znamená jakýkoliv trestný čin, v jehož důsledku došlo k vytvoření výnosů, které se mohou stát předmětem trestného činu definovaného v článku 6 této Úmluvy,, (resp. trestného činu s horní hranicí TOS nejméně 4 roky)
- Čl. 6 „...každá smluvní strana bude usilovat o uplatňování na co nejširší rozsah predikativních trestných činů“...smluvní strany, jejichž právo obsahuje seznam konkrétních predikativních trestných činů, musí přinejmenším zahrnout do takového seznamu úplný výčet trestných činů souvisejících s organizovanými zločineckými skupinami;...
- ...vědomí, úmysl nebo účel, které jsou vyžadovány jako znak skutkové podstaty závažného trestného činu uvedeného v odstavci 1 tohoto článku, mohou být dovozovány z objektivních skutkových okolností.“

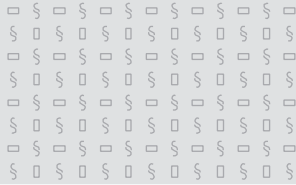
Inspirace z rozhodovací praxe (Bulharsko)

Bulharský Nejvyšší soud 2008: :

1. Jsou prokázány důležité pohyby prostředků prováděné pachatelem?
2. Lze takové pohyby vysvětlit legálními obchodními transakcemi nebo transakcemi jakéhokoli jiného druhu, které mohou opravňovat původ velkého množství prostředků?
3. Jsou zde naopak důkazy o spojení mezi osobou obviněnou a kriminálním podsvětím, které mohou vést k závěru o nelegálním původu peněz?

Predikativní trestné činy v České republice.

Definice legalizace výnosů z trestné činnosti podle trestního zákoníku

§ 216 trestního zákoníku:

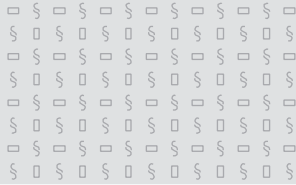
„Kdo zastírá původ nebo jinak usiluje, aby bylo podstatně ztíženo nebo znemožněno zjištění původu

a) věci, která byla získána trestným činem spáchaným na území České republiky nebo v cizině, nebo jako odměna za něj, nebo

b) věci, která byla opatřena za věc uvedenou v písmenu a)“...

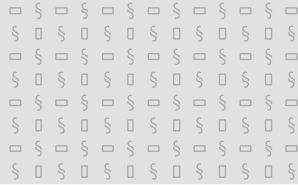
§ 217 trestního zákoníku:

„Kdo jinému z nedbalosti umožní zastřít původ nebo zjištění původu věci ve větší hodnotě, která byla získána trestným činem spáchaným na území České republiky nebo v cizině, nebo jako odměna za něj“...

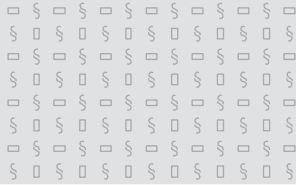

Výbor expertů MONEYVAL 2011

- V rámci EU úprava V ČR je obdobná jako v jiných státech
- Predikativními delikty jsou všechny trestné činy podle trestního zákoníku (srov. však účinnou úpravu v § 7 TOPO)
- Hlavními predikativními delikty jsou trestné činy majetkové a hospodářské, resp. ekonomická a finanční kriminalita, následuje korupční a drogová kriminalita
- Orgány činné v trestním řízení informovaly Výbor o tom, že zatímco trestní stíhání predikativních deliktů se daří, stíhání praní prostředků jimi získaných již méně...

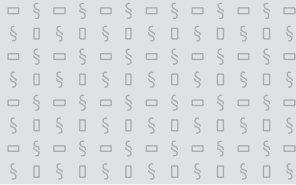

Evropská unie o odčerpání výnosů z predikativních deliktů a implementace v ČR(s použitím prezentace Mgr. Lenky Trešlové)

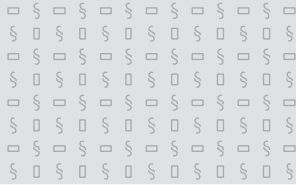
Směrnice EP a Rady

- **Směrnice EP a Rady 2014/42/EU ze dne 3.4. 2013 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii (implementační lhůta 2016**

Sněmovní tisk 753

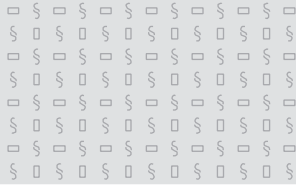
- § 79a odst. 1: Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že určitá věc je **nástrojem nebo výnosem z trestné činnosti**, může předseda senátu a v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán rozhodnout o zajištění takové věci. Policejní orgán k takovému rozhodnutí potřebuje předchozí souhlas státního zástupce. Předchozího souhlasu státního zástupce není třeba v naléhavých případech, které nesnesou odkladu. Policejní orgán je v takovém případě povinen do 48 hodin své rozhodnutí předložit státnímu zástupci, který s ním buď vysloví souhlas, nebo je zruší. Proti rozhodnutí o zajištění je přípustná stížnost; o stížnosti rozhoduje soud podle § 146a tr.ř.

Sněmovní tisk 753

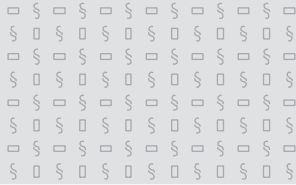
Obligaturní propadnutí bezprostředního výnosu z trestného činu - § 70 TZ

- ❖ Věc získaná trestným činem nebo jako odměna za něj náležící pachateli propadá obligatorně.
- ❖ Důsledné odčerpání výnosů z trestného činu ve všech případech, kdy jsou takové výnosy zjištěny a nelze je vrátit jejich vlastníkovu (tj. nepostupuje se podle § 80 či 81 tr. ř.).
- ❖ Úprava koresponduje se zahraničními právními úpravami, které mají odčerpání výnosů koncipováno jako obligatorní.

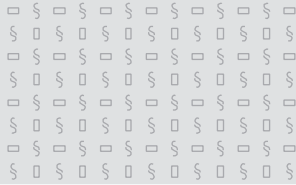
Sněmovní tisk 753

- § 102a TZ - ochranné opatření zabrání části majetku
- Pachatel zde vyjmenovaným trestným činem pro sebe nebo pro jiného získal nebo se snažil získat majetkový prospěch,
- Soud má za to, že určitá část majetku pachatele je výnosem z trestné činnosti, neboť je zjištěn hrubý nepoměr mezi hodnotou majetku, který pachatel nabyl nebo převedl na jinou osobu nebo do fondu během období nejdéle 5 let před spácháním trestného činu, v době jeho spáchání nebo po jeho spáchání, a zákonnými příjmy pachatele, nebo byly zjištěny jiné skutečnosti odůvodňující takový závěr.

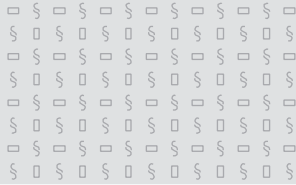
Sněmovní tisk 753

- **Jiné skutečnosti: předchozí odsouzení pachatele za trestný čin generující zisky, styky s kriminálními osobami, účast v organizované skupině zaměřené na zisk, převody peněžních prostředků zásadně v hotovosti**
- **Lze uložit zabránění věcí, u kterých byly předloženy dostatečné důkazy umožňující učinit závěr o jejich původu z trestné činnosti. Je-li zjištěn hrubý nepoměr mezi příjmy nabytými v souladu se zákonem a celkovým majetkem zjišťovaným v rozhodném období, může soud uložit zabránění jakýchkoli věcí (i legálního původu) až do výše zjištěného nepoměru. Pokud nelze nebo není vhodné zabrat určitou konkrétní věc, je možné zabrat náhradní hodnotu až do výše hodnoty původní věci (jiná věc nepřesahující hodnotu věci původní, nebo peněžitá částka až do výše hodnoty původní věci).**

Sněmovní tisk 753

- Pachatel má možnost dokládat legální původ majetku, který nabyt ve sledovaném období, a ovlivnit tak konečný rozsah uloženého ochranného opatření (přitom stačí prokázat, že je pravděpodobnější, že majetek pochází z jiných než nezákonných zdrojů, rovněž nemusí legální původ prokázat nade vší pochybnost).
- Zabrání se nevztahuje na věci, jichž je nezbytně třeba k uspokojení životních potřeb osoby, které se zabírá část majetku, nebo osob, o jejichž výživu nebo výchovu je podle zákona povinna pečovat. Zabrání postihuje i plody a užitky věci.

Závěry

1. **Mezinárodní právo veřejné** naznačuje, že by za predikativní delikty měly být považovány následující formy trestné činnosti:
 - drogová kriminalita
 - korupce
 - hospodářské a finanční trestné činy
 - všechny závažné trestné činy(?)
 - 2. **Unijní právo** vytváří tlak na právo členských států i ve vztahu k ne zcela objasněným „výnosům“